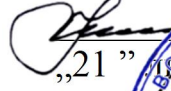

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

голова Приймальної комісії

 проф. І.Є. Цепенда
„21” лютого 2022 р.

П Р О Г Р А М А

фахового вступного випробування для прийому вступників на перший курс

з

української мови та літератури

(назва конкурсного предмета)

для зарахування на навчання за ступенем бакалавра

у 2022 році

Розглянуто та схвалено
на засіданні Приймальної комісії
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
Протокол № 4 від “21” лютого 2022 р.

Івано-Франківськ – 2022

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з *української мови та літератури* є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за ступенем “бакалавра” при прийомі на навчання до Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника у 2022 році.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування, дасть можливість вступникові систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме у пошуку і підборі джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

ЧАСТИНА 1 УКРАЇНСЬКА МОВА

Розділ 1. Фонетика і графіка. Орфоспія і орфографія. Звуки мови. Голосні і приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі і глухі. Подовжені звуки. Букви й інші графічні засоби. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв *я, ю, є, ї, щ* та буквосполучень *дз, дзь, дж*. Склад. Наголос. Ненаголошені голосні, їх вимова і позначення на письмі. Вимова приголосних звуків та позначення їх на письмі. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Чергування *у – в, і – й*. Орфограма. Орфографічна помилка. Правила вживання апострофа, м'якого знака. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків. Написання слів іншомовного походження.

Розділ 2. Будова слова, словотвір і орфографія. Спільнокореневі слова і форми слова. Основа слова і закінчення змінних слів. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Найпоширеніші чергування голосних і приголосних звуків. Вимова і написання префіксів *з- (зі-, с-), роз-, без-, пре-, при-, прі-*. Змінювання і творення слів. Основні способи словотворення в українській мові. Зміни приголосних при творенні слів. Правопис складних і складноскорочених слів.

Розділ 3. Лексикологія і фразеологія. Поняття про лексику. Лексичне значення слова. Однозначні і багатозначні слова. Пряме і переносне значення слів. Синоніми, антоніми, омоніми. Загальноновживані слова. Діалектні та професійні слова. Запозичені слова. Застарілі слова. Неологізми. Поняття про фразеологізми. Фразеологізми в ролі членів речення.

Розділ 4. Морфологія і орфографія. Поняття про самостійні та службові частини мови.

Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменник: назви істот і неістот, загальні і власні назви. Рід,

число, відмінки іменників. Типи відмін іменників. Незмінні іменники. Способи творення іменників. Правопис відмінкових закінчень іменників. Правопис найуживаніших суфіксів. Велика буква у власних назвах.

Прикметник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Якісні, відносні та присвійні прикметники. Повні і короткі форми прикметників. Ступені порівняння прикметників, їх утворення. Відмінювання прикметників. Способи творення прикметників. Правопис відмінкових закінчень і найуживаніших суфіксів прикметників. Написання складних прикметників.

Числівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробових та збірних) і порядкові. Числівники прості і складні. Відмінювання кількісних і порядкових числівників. Правопис числівників.

Займенник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників. Відмінювання займенників. Правопис займенників.

Дієслово як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Неозначена форма дієслова. Види дієслів. Способи дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Часи дієслів. Дієслова I і II дієвідмін. Особа і число (в теперішньому і майбутньому часі). Безособові дієслова. Способи творення дієслів. Правопис дієслів. Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні і пасивні дієприкметники, їх творення. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові дієслівні форми на *-но*, *-то*. Правопис дієприкметників. Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки і синтаксична роль. Дієприслівники недоконаного і доконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот. Правопис дієприслівників.

Прислівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників. Способи їх творення. Правопис прислівників.

Прийменник як службова частина мови. Непохідні і похідні прийменники. Правопис прийменників разом, окремо і через дефіс.

Сполучник як службова частина мови. Сполучники сурядності і підрядності. Правопис сполучників разом і окремо.

Частка як службова частина мови. Формотворчі, заперечні та модальні частки. Написання часток *бо*, *но*, *то*, *от*, *таки*. Не з різними частинами мови.

Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

Розділ 5. Синтаксис і пунктуація. Словосполучення. Будова і типи словосполучень за способом вираження головного слова. Типи підрядного зв'язку (узгодження, керування, прилягання).

Просте речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Окличні речення. Члени речення (підмет і присудок; присудок простий і складений; додаток, означення, обставини) і способи їх вираження. Прикладка як різновид означення. Порівняльний зворот. Розділові

знаки в кінці речення. Тире між підметом і присудком. Розділові знаки при прикладках і порівняльних зворотах. Речення двоскладні і односкладні. Різновиди односкладних речень. Повні і неповні речення. Тире в неповних реченнях. Однорідні члени речення. Узагальнювальне слово при однорідних членах речення. Однорідні й неоднорідні означення. Розділові знаки при однорідних членах речення. Звертання і вставні слова (словосполучення, речення). Розділові знаки при них. Відокремлені другорядні члени речення (в тому числі уточнювальні). Розділові знаки при відокремлених членах.

Складне речення, його типи. Складносурядне сполучникове речення. Складнопідрядне речення із сполучниками і сполучними словами. Основні види підрядних речень. Складне речення з кількома підрядними. Розділові знаки в складносурядному і складнопідрядному реченнях. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому реченні. Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку. Розділові знаки в ньому.

Пряма й непряма мова. Цитата. Діалог. Розділові знаки при прямій мові, цитаті, діалозі.

Розділ 6. Відомості про мовлення. Поняття про спілкування і мовлення. Ситуація спілкування: адресат (той, хто говорить чи пише) і адресант мовлення, мета й умови спілкування, повідомлення (висловлювання), його зміст і форма. Тема й основна думка висловлювання. Різновиди мовленнєвої діяльності: говоріння, писання, читання, слухання. Основні вимоги до мовлення: змістовність, послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність; мовленнєві помилки. Етика спілкування й етикет. Поняття про текст. Поділ тексту на абзаци. Мовні засоби зв'язку речень у тексті.

Поняття про стилі мовлення: розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий і публіцистичний. Поняття про типи мовлення: розповідь, опис, роздум.

ЧАСТИНА 1

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Розділ 1. Усна народна творчість. Поняття про основні жанри фольклору: думи, балади, прислів'я і приказки, загадки, казки і легенди; календарно-обрядові пісні, народна драма; весільні пісні (на вибір), балади “Ой летіла стріла”, історичні пісні “Ой Морозе, Морозенку”, думи “Маруся Богуславка. Художня образність та сюжетно-композиційні особливості.

Розділ 2. Література Київської Русі та давнє письменство. “Повість минулих літ”, елементи художності. “Слово о полку Ігоревім”: історичне підґрунтя, проблема авторства, образ Руської землі, персонажний світ.

Література українського бароко (оглядово). Григорій Сковорода “Всякому городу нрав і права”, байка “Бджола і Шершень”. Біблійна основа творчості та вчення про самопізнання і “сродну працю”.

Розділ 3. Література ХІХ століття. Основні художні напрями (класицизм, романтизм, початкові форми реалізму).

Іван Котляревський “Енеїда”: Історія створення, національний колорит, алюзії на українську історію, бурлескний гумор і народна українська мова.

“Наталка Полтавка”: Сценічне життя, образ ідеальної дівчини з народу. Наталка як уособлення кращих рис української жінки.

Григорій Квітка-Основ'яненко “Маруся”: гуманістичний пафос, християнські ідеали, етнографічне тло, стилістика сентименталізму.

Тарас Шевченко Геніальний поет, мислитель, пророк національного відродження.

Поема “Тайдамаки”: історична доля українського народу, повсталий народ як герой поеми, образ Яреми.

Поема “Сон” (“У всякого своя доля”): Специфіка жанру і композиційні прийоми, сатиричний пафос твору.

Поема “Кавказ”: викриття загарбницької імперської політики, тема національно-визвольної боротьби.

Куліш П. “Чорна рада”: поняття про історичний роман, версії тлумачення назви, історичні засади сюжету. Хутір Хмарище – символ українського способу життя. Характеристика персонажів Івана Шрама, Якіма Сомка, Лесі та Петра Шраменків, Кирила Тура.

Іван Нечуй-Левицький. “Кайдашева сім'я”: соціально-побутова повість-хроніка, реалізм твору, актуальність проблеми батьків і дітей, утвердження цінностей національної етики, засоби комічного.

Панас Мирний “Хіба ревуть воли, як ясла повні?»: поняття про соціально-психологічний роман, широта представлення народного життя, еволюція Нечипора Варениченка, проблеми життєвого вибору, питання типовості в реалістичному творі.

Іван Карпенко-Карий “Мартин Боруля”. Поняття про жанр комедії.

Іван Франко. Лірика збірки “З вершин і низин”. Загальне уявлення про зміст і композицію збірки. Франкова концепція поступу людства, вираз незламного оптимізму (“Гімн”, “Каменярі”, “Не пора, не пора, не пора”, “Тримить”). Поетична збірка “Зів'яле листя”. Місце любовної теми у творчості І. Франка, автобіографічність, широка гама почуттів ліричного героя, ідеалу кохання (“Чого являєшся мені у сні”). Поема “Мойсей” – одна з вершин творчості поета. Проблематика твору, пролог до поеми – заповіт українському народу. Повість «Захар Беркут».

Михайло Коцюбинський Еволюція художньої свідомості: від народництва і реалізму до модернізму. Повість “Тіні забутих предків”: фольклорно-міфологічне тло твору, образи Івана і Марічки як втілення романтичної ідеї незнищенності кохання. Психологічна новела “Intermezzo” з жанровими ознаками “поезії в прозі”. Автобіографічна основа, проблеми душевної рівноваги і специфіки творчого процесу, символічні образи, поетика імпресіонізму.

Леся Українка. Роль родини, культурного оточення, самоосвіти у формуванні світобачення письменниці. Символічність, романтичні образи, патріотизм, світоглядна декларація сильної вольової особистості в ліричних творах (“Contra spem spero”). Драма-феєрія “Лісова пісня”. Фольклорно-міфологічна основа сюжету, символічність образів, природа і людина в творі, художні особливості.

Кобилянська О. Формування світогляду письменниці (європейська культура, український феміністичний рух), “Земля” – психологічне трактування

вічних проблем (людини і землі, злочину і кари) на українському матеріалі. Персональний світ твору. Глибокий психологізм і символізм.

Стефаник В. Новаторство письменника. “Камінний хрест” – психологічне розкриття теми еміграції.

Винниченко В. Багатство психологічних засобів розкриття дитячого характеру в новелі “Момент”.

Олександр Олесь. Неоромантичні, символістські тенденції, прагнення гармонії людини і природи. Музичність, звукова виразність поезій “Чари ночі” (“Сміються, плачуть солов’ї”), “О слово рідне, орле скутий”.

Розділ 4. Література ХХ століття (перша половина).

Тичина П. – найбільший модерніст ХХ століття, трагізм його творчої долі. Потужне ліричне “Я” як символ нової людини, поєднання різних стильових тенденцій, наскрізна оптимістична тональність, життєствердна настроєність у віршах, “Ви знаєте, як липа шелестить”, “О панно Інно, панно Інно. Ліричний вірш «пам’яті тридцяти»”.

Рильський М. Різногранний творчий шлях митця, приналежність до групи київських неокласиків. Мотиви пошуків душевної рівноваги, краси в житті та душі людини, патріотизм, сповідальність у сонеті “У теплі дні збирання винограду”.

Сосюра В. Поетичний образ України, її краси і величі у вірші “Любіть Україну”.

Микола Хвильовий. Тематичне і стильове розмаїття його прози. “Я (Романтика)” – проблема внутрішнього роздвоєння людини між гуманізмом і обов’язком.

Яновський Ю. Історична правда, умовність зображення, ідея протиставлення загальнолюдських вартостей класовим, ідея нетлінної вартості національних основ буття у романі “Майстер корабля”

Валер’ян Підмогильний – автор інтелектуально-психологічної прози. Світовий мотив підкорення людиною міста, ідея самоствердження в романі “Місто”.

Остап Вишня. Трагічна творча доля українського гумориста, велика популярність і значення його гуморесок (“Моя автобіографія”), Оптимізм, любов до природи і заклики до її збереження у збірці “Мисливські усмішки” (“Сом”).

Куліш М. Національний матеріал і вселюдські цінності у п’єсі “Мина Мазайло”.

Розділ 5. Література української діаспори

Іван Багряний. “Тигролови” – авантюрно-пригодницький роман. Динамічність сюжету, романтичність стилю, символіка, гуманістична ідея перемоги добра над злом.

Євген Маланюк. Художнє осмислення буттєвих проблем, ностальгічні мотиви, філософічність поезій. Вірш “Уривок з поеми”.

Розділ 6. Література ХХ століття (друга половина)

Малишко А. Пісенна творчість. Інтимна, патріотична лірика, образне багатство у вірші “Пісня про рушник”.

Довженко О. – засновник поетичного кіно. Доля народу крізь призму авторського бачення і оцінки у кіноповісті “Україна в огні”. Автобіографічна

основа, сповідальність оповіді, поєднання минулого і сучасного, морально-етичні проблеми в кіноповісті “Зачарована Десна”.

Симоненко В. Громадянська та інтимна лірика. Образ України, мотив ссамоствердження людини у складному сучасному світі у віршах “Лебеді материнства”, «Задивляюсь у твої зіниці», «Ти знаєш, що ти людина».

Григір Тютюнник. Глибокий психологізм новели “Три зозулі з поклоном”.

Ліна Костенко. Історико-фольклорна основа роману у віршах “Маруся Чурай”, духовне життя нації крізь призму нещасливого кохання, проблеми індивідуальної свободи людини, митця і суспільства. Філософічність, інтелектуалізм, сповідальність у віршах.

Стус В. – поет як символ незламного духу, збереження людської гідності. Основні проблемно-тематичні лінії у віршах “Господи, гніву пречистого”.

Драч І. – невтомний шукач нового змісту і нової форми в поезії (“Балада про соняшник”.

Розділ 7. Сучасна українська література (оглядово).

Розділ 8. Література рідного краю (оглядово).

Матеріали з **теорії літератури** (зробіть, будь ласка, список основних тропів і необхідних знань про роди, види жанри, а також складові сюжету й композиції, які Ви використали у своїх тестах).

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

УКРАЇНСЬКА МОВА

1. Бондаренко О.А. Українська мова. Посібник. На допомогу вступникам до вузів. Київ: Вища школа, 1974. 216 с.
2. Головащук С.І. Словник-довідник з правопису та слововживання. Київ: Наукова думка, 1989. 832 с.
3. Гуйванюк Н. В., Бережан Л. В., Бузинська В. Є. та ін. Українська мова: Тестові завдання. Київ: ВЦ “Академія”, 1999. 528 с.
4. Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів: Навч. посібник. 3-тє вид., стереотипне. Київ: Вища школа, 2001. 272 с.
5. Коломієць М.П., Регушевський Є.С. Словник фразеологічних синонімів. Київ: Рад. школа, 1988. 200 с.
6. Мацько Л. І., Сидоренко О. М. Українська мова: Посібник для старшокласників і абітурієнтів. Київ: Либідь, 1995. 432 с.
7. Мельничайко В. Я. Українська мова. Довідник для учнів та абітурієнтів: Навч. посібник. Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2004. 368 с.
8. Міляновський Е.Шкільний довідник з української мови. 5-11 клас. Тернопіль: Підручники і посібники, 2004. 208 с.
9. Пентиліук М.І. Культура мови і стилістика: Пробний підручник для гімназій гуманітарного профілю. Київ: Вежа, 1994. 239 с.
10. Плющ М.Я., Грипас Н.Я. Граматика української мови в таблицях: Навч. посібник. Київ: Вища школа, 2004. 164 с.
11. Полюга Л.М. Словник антонімів української мови. Київ: Довіра, 1999. 275 с.
12. Полюга Л.М. Словник синонімів української мови. Київ: Довіра, 2001. 476 с.
13. Рідна мова: Підручник для 5-го класу / Г. Р. Передрій, Л. В. Скуратівський, Г. Т. Шелехова, Я. І. Остаф. 5-те вид. Київ: Освіта, 1996. 287 с.
14. Рідна мова: Підручник для 6-го класу / Г. Р. Передрій, Л. В. Скуратівський, Г. Т. Шелехова, Я. І. Остаф. Київ: Освіта, 1996. 286 с.
15. Рідна мова: Проб. підруч. для 7-го класу / Г. Р. Передрій, Л. В. Скуратівський, Г. Т. Шелехова, Я. І. Остаф. Київ: Освіта, 1994. 287 с.
16. Рідна мова: Підруч. для 8-го класу / Л. В. Скуратівський, Г. Т. Шелехова, Я. І. Остаф. Київ: Освіта, 1996. 175 с.
17. Словник труднощів української мови / За ред. С.Я.Єрмоленко. Київ: Рад. школа, 1989. 334 с.
18. Ткачук Т. П. Українська мова. Довідник для старшокласників та абітурієнтів. Навч. посібник. Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2004. 144 с.
19. Українська мова: Підручн. для 10-11 кл. школи з укр. та рос. мовами навчання / О. М. Беляєв, Л. М. Симоненкова, Л. В. Скуратівський, Г. Т. Шелехова. Київ: Освіта, 1998. 240 с.
20. Український правопис. Київ: Наук. думка, 2019.
21. Шелехова Г. Т., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підручник для 9 кл. Київ: Освіта, 2001. 256 с.

22. Ющук І.П. Рідна мова: Підручник для 5 кл. Київ: Освіта, 1998. 239 с.
23. Ющук І.П. Рідна мова: Підручник для 6 кл. Київ: Освіта, 1998. 224 с.
24. Ющук І.П. Рідна мова: Підручник для 7 кл. Київ: Освіта, 2002. 288 с.
25. Ющук І.П. Рідна мова: Підручник для 8 кл. Київ: Арт-Освіта, 2004. 256 с.
26. Ющук І.П. Українська мова: Навчальний посібник для підготовчих відділень. Київ: Вища школа, 1984. 311 с.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

1. Антологія світової літературно-критичної думки. Л., 1996.
2. Бернадська Н., Задорожна С. Українська література. К., 1995.
3. ГДІ. Література: Тестування. Твори. К.: Майстер-клас, 2006. 304 с.
4. Дніпрова хвиля: хрестоматія нововведених творів до шкільних програм / Упорядник В.Я.Неділько. К., 1993.
5. Духовні криниці: хрестоматія української літератури / упорядник Г.Семенюк, П.Хропко. К., 1997. Ч. I-II.
6. Єфремов С. О. Історія українського письменства. К.: «Феміна», 1995. 688 с.
7. Живе слово: Нововведені імена у програму з української літератури: У 3 кн. / Упорядник Н.Гаєвська, Л. Монастирецький; за ред. В.Неділька. К., 1995.
8. Живиця. Хрестоматія української літератури ХХ століття / За ред. М.Конончука. К., 1998. Кн. I-II.
9. Жулинський М. Із забуття – в безсмертя. Сторінки призабутої спадщини. К., 1990.
10. Історія української літератури ХІХ століття: У 3 кн. Кн. 1: Навч. Посібник / За ред. М.Т. Яценка. К.: Либідь, 1995. 368 с.
11. Історія української літератури ХІХ століття: У 3 кн. Кн. 2: Навч. Посібник / За ред. М.Т. Яценка. К.: Либідь, 1996. 384 с.
12. Історія української літератури ХІХ століття: У 3 кн. Кн. 3: Навч. Посібник / За ред. М.Т. Яценка. К.: Либідь, 1997. – 432 с.
13. Історія української літератури ХХ століття: У 2 кн. Кн. 1: Перша половина ХХ ст. Підручник / За ред. В.Г.Дончика. К.: Либідь, 1998. 464 с.
14. Історія української літератури ХХ століття: У 2 кн. Кн. 2: Друга половина ХХ ст. Підручник / За ред. В.Г.Дончика. К.: Либідь, 1998. 456 с.
15. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін. К.: ВЦ «Академія», 1997. 752 с.
16. Невінчана Н.В. Тестування. Українська література. Вип. 2. К.: Майстер-клас, 2007. – 368 с. (Серія «ГДІ, або Готуйся до іспитів»).
17. Нові імена в програмі з української літератури / Упорядн. В.Неділько. К., 1993.
18. Українська література у таблицях і схемах / О.Г.Противенська, М.Г.Мещерякова, Я.В.Теміз. Х.: Видавнича група «Академія», 1999. 100 с.
19. Українська література: конспект / Юлія Солод. К.: «Козаки», 1996. 384 с.
20. Українська література: Хрестоматія для 11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / Упоряд. Р.В.Мовчан. К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007. 688 с.
21. Українська мова та література. Довідник. Книга 2: Українська література / Борзенко О.І., Гетьманець М.Ф.: Навч. посіб. Х.: Факт, 2008. 112 с. (Серія журналу «Вісник ТІМО»).

22. Українська мова та література. Комплексна підготовка / С.В. Ломакович, А.О.Панченков, Т.О. Лук'янчук та ін.: Навч. посіб. Х.: Факт, 2008. 264 с. (Серія журналу «Вісник ТІМО»).
23. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики. К.: Рось, 1994. Т. 1. 704 с.
24. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики. К.: Рось, 1994. Т. 2. 720 с.
25. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики. К.: Рось, 1994. Т. 3. 688 с.
26. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики. К.: Рось, 1995. Т. 4. 705 с.
27. Усі українські письменники / Упорядник Ю.Хізова, В.Щоголева. Х., 2005.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.